

שאלות לפרשת פנחס וימי בין המיצרים

מאת הרב עמיחי כנרתי

השבוע בא' באב חל יום פטירתו של אהרן הכהן, אחיו של משה רבינו, אוהב שלום ורודף שלום.

בפרשתנו מובא "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם". מדוע מודגש יחוסו של פנחס לסבו אהרן?

כידוע פנחס השתמש בדין "הבועל ארמית קנאים פוגעים בו" (הלכה למשה מסיני), והרג את זמרי וכזבי. היחוס לאהרן, שמידתו אהבת השלום, מלמדת שמעשהו היה רק לשם שמים, בקנאות אמיתית והורה, ולא ח"ו מתוך אלו יצרים אפלים ומידות רעות. "הנני נותן לו את בריתי שלום!"

וכך כתב מרן הראי"ה זצ"ל דברים נפלאים: "ובשכבר הימים אמרתי, שזה היה ביזוי השבטים לפנחס: ראיתם בן פוטי זה כו', שאמרו שלא כיון לשם שמים, ואמרו שכיון שפיטם אבי אמו (יתרו) עגלים לעבודה זרה מן הסתם יש בו טבע של נכרים, יש לתלות דשפיכות דמים קילא ליה, והעיד הכתוב שיש לו טבע של אהרן הכהן, האוהב שלום, ושפיכות דמים שהיתה כאן היתה נגד טבעו, אלא שקינא לה" [שו"ת משפט כהן סי' קמג].

כעין זה כתב גם ר' צדוק הכהן זצ"ל מלובלין, בספרו פרי צדיק: "... והיו מבזין אותו ואמרו שבאמת לא היה צריך לקנאות, שהרי משה וכל ישראל לא נתקנאו, ורק מפני שבא מיתרו שהיה כהן מדין היה בו כעס ח"ו שהוא קליפת מדין לכך נתקנא. לכן בא הכתוב ויחוסו שהוא בן אהרן הכהן, שמדת כהן הוא חסד אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, ואדרבה מאהבת ישראל נתקנא... כן העיד הכתוב על פנחס שהוא גם כן עשה זאת ממידת החסד ומאהבת ישראל, שראה שיצא הקצף והשיב חימה, ועל ידי זה זכה לכהונה".

ימים אלו של בין המיצרים, תשעת הימים ותשעה באב - האם הם רק ימים עצובים?

ודאי שהם ימים עצובים [או יותר מדוייק: מרים ומרירים. עצבות לעולם אינה טובה], הרי הם ימי אבלות על החורבן, "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה". וכמה ראוי לנו להזהר ולהקפיד בכל ההלכות והמנהגים של ימים אלו! "כדאי הוא בית אלוקינו להתאבל עליו (לפחות) יום אחד בשנה" (גמ' תענית).

אבל לצד זה ומתוך זה, אלו ימים מיוחדים, ימים גבוהים של קירבת ה'!! הרי לא אומרים תחנון בט' באב: נקרא "מועד", "קרא עלי מועד לשבור בחורי". מה פשר מועד זה? מלשון התוועדות, מפגש. כואב, אבל גם זה סוג של מפגש! וזה עצמו משמח ומעודד: "שבטך ומשענתך המה ינחמוני".

"כל תפילתן של ישראל אינה אלא על ביהמ"ק. 'מרי, תבני בית מקדשא'. 'מרי, מתי יתבני בית מקדשא?'" (מדרש ב"ר).

שבת שלום!